

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/200/63/91

OPINIA SPOŁECZNA O PAPIEŻU JANIE PAWLE II

Komunikat z badań

Warszawa, czerwiec 1991 r.

W ciągu ostatnich kilku lat opinia społeczna zgodna była co do tego, że Jan Paweł II jest najwybitniejszym Polakiem i najwyżej cenionym autorytetem moralnym współczesnego świata. Wyniki sondażu CBOS¹ przeprowadzonego na tydzień przed czwartą pielgrzymką głowy Kościoła rzymskokatolickiego do ojczyzny potwierdzają wysokie notowania Papieża i powszechny szacunek rodaków do niego, pozwalają też na nieco szerszą ilustrację percepcji Jana Pawła II przez nasze społeczeństwo.

Społeczny wizerunek Papieża Jana Pawła II

W społecznym odbiorze Jan Paweł II jest przede wszystkim *wielkim Polakiem, który ma uznanie na świecie*. Dopiero w dalszej kolejności postrzegany jest jako *głowa Kościoła rzymskokatolickiego, najwyższy autorytet moralny, czy wreszcie wielki polityk, któremu nasz kraj wiele zawdzięcza*. Tylko niewielka grupa badanych sądzi, że jest on przede wszystkim *symbolem Polski katolickiej*.

	CBOS	
Kim dla jest przede wszystkim Jan Paweł II:	polskiego społeczeństwa	Pana(i) osobiście
<i>wielkim Polakiem, który ma uznanie na świecie</i>	45%	38%
<i>głową Kościoła rzymskokatolickiego</i>	22%	29%
<i>symbolem Polski katolickiej</i>	6%	4%
<i>najwyższym autorytetem moralnym</i>	11%	19%
<i>wielkim politykiem, któremu Polska wiele zawdzięcza</i>	14%	8%
<i>Kimś innym</i>	1%	1%
<i>Trudno powiedzieć</i>	1%	1%

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (16) przeprowadzono w dniach 18-21 maja 1991 r. na 1000-osobowej reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski. Zróżnicowania opinii ze względu na cechy społeczno-demograficzne zawierają tabele aneksu.

Podobnie charakteryzują Ojca Świętego respondenci wypowiadając własne odczucia. Różnice są raczej ilościowe niż jakościowe. Częściej osobiste oceny wiązane są z uznawaniem Papieża za *głowę Kościoła* i za *najwyższy autorytet moralny*.

Niemal powszechnie uważa się, że Papież to przede wszystkim kapłan, duszpasterz (81%), a nie polityk i mąż stanu (18%). Zdaniem zdecydowanej większości respondentów Ojciec Święty w swojej działalności kieruje się dobrem wszystkich ludzi (87%) i zasadą suwerenności, niezależności państw (73%). O tym, że Jan Paweł II ma na uwadze głównie interesy katolików, przekonany jest co dziesiąty ankietowany, co piąty zaś postrzega jego poczynania jako ingerencje w sprawy wewnętrzne innych narodów.

Inne cechy charakteru Papieża to postępowość (79%) oraz zdecydowanie w reakcjach na światowe wydarzenia (90%). Jako konserwatystę postrzega go 17% badanych, a 7% twierdzi, że reaguje na międzynarodowe wydarzenia zbyt wolno i mało zdecydowanie.

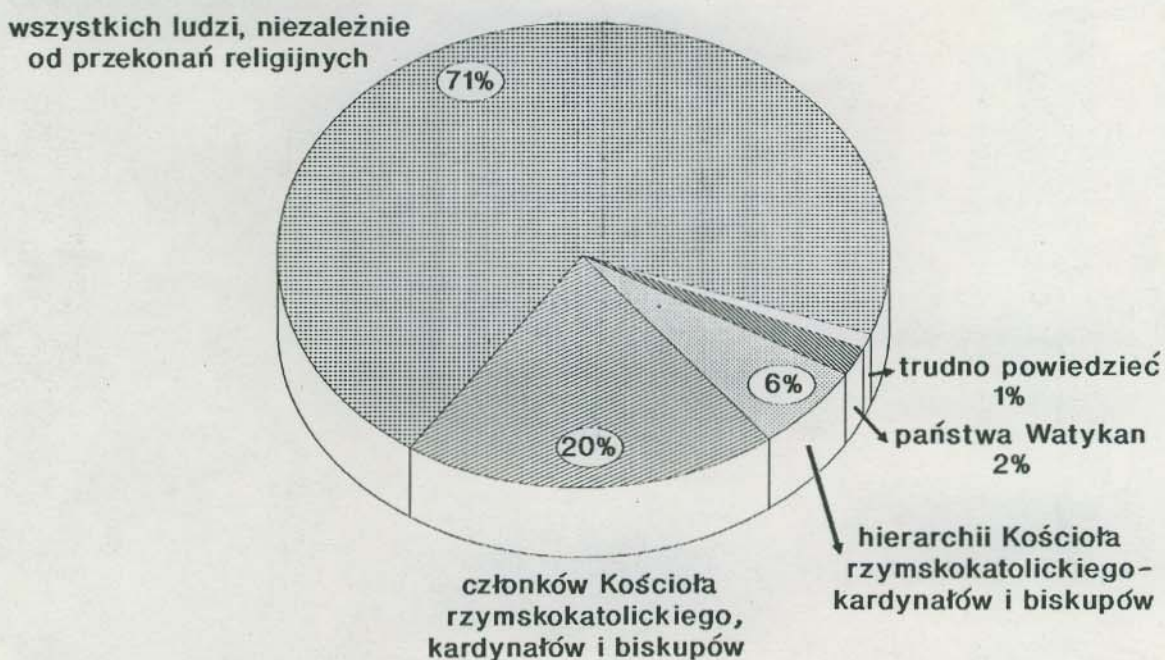
Analiza danych pozwala wyróżnić cztery zasadnicze grupy ankietowanych ze względu na sposób postrzegania osoby Papieża (pozostałe liczyły mniej niż 2%):

Grupa I (48%)	kapłan, duszpasterz, kierujący się w działaniu dobrem wszystkich ludzi postępowy kierujący się zasadą suwerenności państw, narodów zdecydowanie reagujący na światowe wydarzenia
Grupa II (12%)	kapłan, duszpasterz kierujący się w działaniu dobrem wszystkich ludzi postępowy ingeruje w sprawy narodów, państw zdecydowanie reagujący na światowe wydarzenia
Grupa III (7%)	polityk, mąż stanu kierujący się w działaniu dobrem wszystkich ludzi postępowy kierujący się zasadą suwerenności państw, narodów zdecydowanie reagujący na światowe wydarzenia

Grupa IV (5%) kapłan, duszpasterz
kierujący się w działaniu dobrem wszystkich ludzi
konserwatywny
kierujący się zasadą suwerenności państw, narodów
zdecydowanie reagujący na światowe wydarzenia

Tak więc opinia społeczna o osobie Jana Pawła II podzielona jest głównie według trzech kryteriów: zachowań wobec sytuacji międzynarodowej (kierowania się zasadą suwerenności bądź ingerencji), sposobu myślenia (postępowość - konserwatyzm) oraz upatrywania w nim przede wszystkim kapłana bądź polityka.

Postrzeganie Papieża jako człowieka kierującego się w swoich działaniach dobrem wszystkich ludzi potwierdzają odpowiedzi badanych na kolejne pytanie sondażu (rys. 1).

Rys. 1. Czyje interesy przede wszystkim reprezentuje Papież Jan Paweł II?

I w tym przypadku przeważa opinia, iż Jan Paweł II reprezentuje interesy wszystkich ludzi niezależnie od przekonań reli-

gijnych, a nie tylko członków Kościoła rzymskokatolickiego. Zaledwie znikome są odsetki respondentów przekonanych o tym, że jego działalność leży w interesie hierarchii Kościoła czy państwa watykańskiego.

Ocena działalności Jana Pawła II w Polsce i na świecie

Jan Paweł II to osobistość, która w znacznym stopniu wpływa na to, co dzieje się w naszym kraju, a przede wszystkim na działalność Kościoła rzymskokatolickiego. Upatruje się w nim także ambasadora spraw Polski na arenie międzynarodowej. Rzadziej twierdzi się, że jego działalność rzutuje na kształtowanie się postaw społecznych, tj. codziennego sposobu bycia, moralności Polaków, tolerancji światopoglądowej i religijnej. Nie jest ona również obojętna wobec decyzji władz państwowych i ustanawianych w naszym kraju praw.

Tabela 1

w procentach

Dziedziny wpływu Papieża Jana Pawła II	Stopień wpływu:			Średnia ocen
	duży	umiarko- wany	prawie żaden	
Działalność Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce	85	13	1	92,5
Ranga Polski w świecie	64	30	5	80,2
Codziennie postępowanie i moralność polskich katolików	44	38	17	63,5
Podjęmowane przez władze polskie decyzje	42	43	11	66,7
Tolerancja światopoglą- dowa, religijna w pol- skim społeczeństwie	39	42	14	63,2
Ustanawiane obecnie w Polsce prawa	36	41	20	58,4

Uwaga. W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Średnie ocen obliczono nadając poszczególnym kategoriom odpowiedzi następujące wartości: duży - 100, umiarkowany - 50, prawie żaden - 1.

Niezaprzeczalne są zasługi Papieża dla Polski i Polaków. Najczęściej jednak wskazywano te, które mają wymiar polityczny (łącznie 69% wskazań): *podniesienie prestiżu Polski w świecie, liczenie się z Kościołem przez władze państwowe, obalenie komunizmu w naszym kraju. Rządziej sądzi się, że zawdzięczamy Ojcu Świętemu wzmocnienie religijności Polaków czy wysoki poziom moralny społeczeństwa (łącznie 24% wskazań).*

		CBOS
<i>Gdyby miał(a) Pan(i) powiedzieć, co Polska i Polacy przede wszystkim zawdzięczają Papieżowi, to którą z możliwości wybrał(a)by Pan(i)?</i>		
<i>Wzmocnienie religijności Polaków</i>	21%	
<i>Podniesienie prestiżu Polski w świecie</i>	36%	
<i>Obalenie komunizmu w Polsce</i>	16%	
<i>Wysoki poziom moralny społeczeństwa</i>	3%	
<i>Liczenie się z Kościołem przez władze państwowe</i>	17%	
<i>Coś innego</i>	2%	
<i>Nic nie zawdzięcza</i>	0%	
<i>Trudno powiedzieć</i>	4%	

Bardzo wysoko jest oceniana działalność Papieża na arenie międzynarodowej, a także jego zaangażowanie w zjednoczenie chrześcijaństwa i zwalczanie rasizmu (tab. 2).

Tabela 2

Dziedziny działalności Papieża	Oceny:			Średnia ocen
	bardzo ko- rzystne	neutralne	niekorzy- stne	
Utrzymanie pokoju w świecie	95	4	1	4,1
Łagodzenie konfliktów w świecie	94	4	1	3,8
Zjednoczenie chrześcijaństwa	93	4	2	3,9
Zwalczanie rasizmu	83	11	3	3,4
Prawa narodów do samostanowienia	83	11	4	3,3

Uwaga. W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Oceny dokonywano na 10-punktowej skali, na której symbol +5 oznaczał notę *bardzo korzystną*, 0 - *neutralną*, a -5 - *niekorzystną*. Na podstawie tych wartości obliczono średnie ocen.

Jak wynika z tabeli 2, działalność Jana Pawła II we wszystkich wymienionych wymiarach oceniono bardzo pozytywnie; negatywnie wyraża się o niej znikomy odsetek respondentów.

Opinia społeczna wobec podstawowych zasad wynikających z prawa kanonicznego i udziału księży w życiu politycznym kraju

Ankietowanym przedstawiono podstawowe zasady wynikające z prawa kanonicznego, prosząc, aby określili swój stosunek do nich (tab. 3).

Tabela 3

w procentach

Zasady wynikające z prawa kanonicznego	Stosunek do zasad:		
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno powiedzieć
Celibat księży	53	35	12
Nierozzerwalność związku małżeńskiego	47	45	8
Zakaz przerywania ciąży	33	54	12
Zakaz utrzymywania stosunków przedmałżeńskich	26	55	18
Zakaz stosowania środków antykoncepcyjnych	20	67	11

Najczęściej respondenci (co drugi) akceptują celibat (bezżeństwo) księży oraz nierozzerwalność związku małżeńskiego, z tym że w przypadku tej drugiej zasady przeciwnicy stanowią prawie tak samo liczną grupę. Pozostałe trzy zasady są zdecydowanie rzadziej aprobowane niż dezaprobowane. I tak, w przypadku zakazów: przerywania ciąży przewaga przeciwników nad zwolennikami wynosi 21 punktów procentowych; utrzymywania stosunków przedmałżeńskich - 29; stosowania środków antykoncepcyjnych - 47. Należy dodać, że wszystkie zasady zostały zaakceptowane przez około 6%, odrzucone zaś przez ponad 14% respondentów. Można więc mówić o niskiej ich akceptacji przez badanych, z których 90% deklaruje się jako wierzący, a w tym 57% jako praktykujący regularnie.

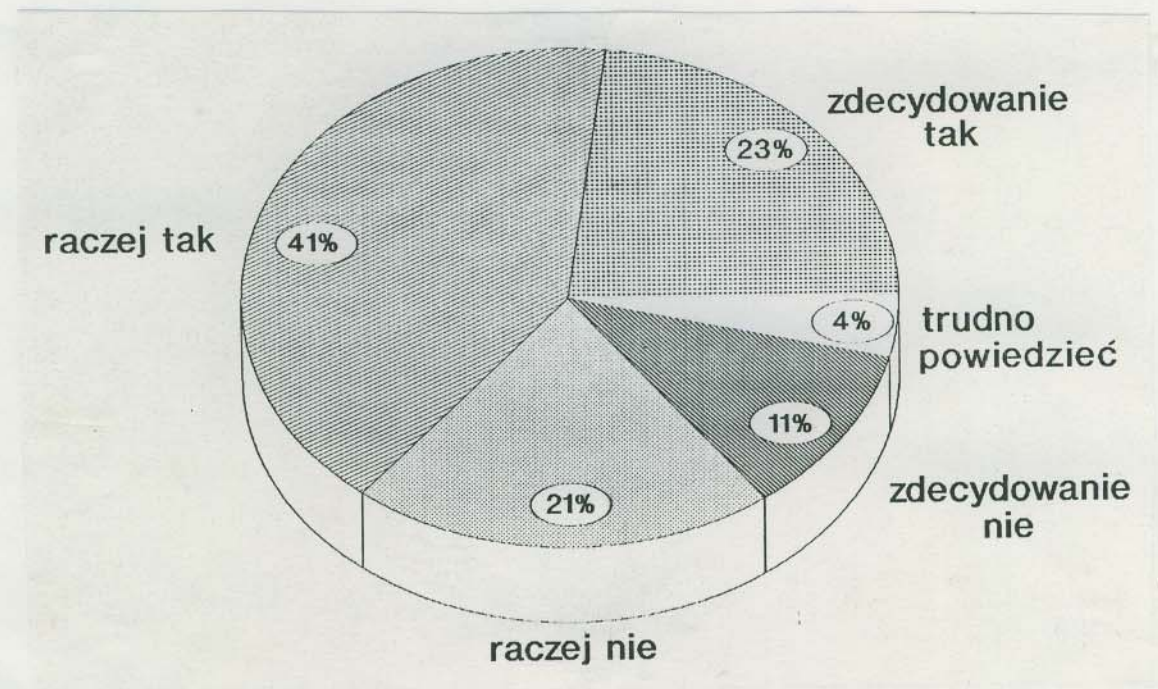
Prawie powszechnie (80%) badani przeciwni są aktywnemu udziałowi księży w życiu politycznym kraju. Odmienne zdanie wyraża 8-krotnie mniejsza grupa.

Z zestawienia danych wynika, że jedynie 3% ankietowanych aprobuje wszystkie omawiane zasady i działalność polityczną kleru, natomiast około 13% ma przeciwne zdanie w tych kwestiach.

* * *

Dla Polaków Jan Paweł II to przede wszystkim kapłan i duszpasterz, kierujący się w swoich działaniach dobrem wszystkich ludzi. Jest jednak także politykiem, któremu nasz kraj i świat wiele zawdzięczają - częściej jednak w wymiarze przemian politycznych niż światopoglądowych i moralnych.

W tym kontekście zastanawiające jest przeświadczenie większości ankietowanych (64%), że Polska jako kraj katolicki powinna stawiać sobie za cel dążenie do moralnej odnowy Europy.

Rys. 2. Czy uważa Pan(i), że Polska, jako kraj katolicki powinna stawiać sobie za cel dążenie do moralnej odnowy Europy?

ANEKS

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Kim dla Pana(i) o- sobicie jest Jan Paweł II?</i>					Liczba osób
	wielkim Polakiem, który ma uznanie w świe- cie	głową Kościoła rzymsko- kato- lic- kiego	symbolem Polski kato- lic- kiej	najwyż- szym autory- tetem moral- nym	wielkim polity- kiem,któ- remu Pol- ska wiele zawdzię- cza	
Ogółem	39	30	4	19	8	977
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	38	29	4	18	10	470
Kobiety	39	30	4	20	7	507
<u>Wiek</u>						
Do 24 lat	31	49	3	15	2	105
25-29	36	32	7	21	3	121
30-39	40	30	5	17	8	211
40-49	38	27	3	18	13	172
50-59	40	22	3	22	13	142
60 lat i więcej	42	25	3	21	9	226
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	42	33	4	15	6	410
Miasto	36	27	4	22	10	567
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	40	25	5	22	8	106
21-100	33	32	4	22	9	169
101-500	41	22	3	21	13	175
501 tys. i więcej mieszkańców	32	28	4	26	9	117
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	36	32	5	20	7	163
Północno-wschodni (Białystok)	34	36	0	22	8	77
Północny (Gdańsk)	33	34	2	26	4	93
Południowy (Katowice)	41	31	4	15	10	167
Południowo-wschodni (Kraków)	41	18	5	25	11	154
Środkowo-wschodni (Lublin)	51	23	1	12	13	77
Środkowo-zachodni (Poznań)	40	30	7	16	7	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	35	35	3	20	7	111
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	43	30	3	15	9	408
Zasadnicze zawodowe	42	32	6	16	4	245
Średnie	31	29	4	27	9	254
Wyższe	31	21	3	26	19	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	25	32	0	28	16	57
Pozostali umysłowi	33	31	5	23	8	209
Pracownicy handlu i usług	35	27	4	19	14	69
Robotnicy wykwalifikowani	37	30	4	21	8	275
Robotnicy niewykwalifikowani	49	27	6	11	6	110
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	36	38	0	19	7	42
Rolnicy	47	26	3	16	7	159
Prywatni przedsiębiorcy	44	21	7	16	12	43
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>						
Wierzący i praktykujący regularnie	41	27	3	22	7	555
Wierzący i praktykujący nieregularnie	34	34	5	16	10	328
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	39	31	3	19	8	74
Niewierzący	50	25	15	0	10	20
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewica	35	34	8	15	8	143
Centrum	38	31	3	18	8	422
Prawica	37	23	4	27	9	273
Trudno powiedzieć	47	31	2	12	8	132
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	33	30	1	25	12	101
Skupionych w OPZZ	42	26	0	16	16	43
Innych	35	20	0	40	5	20
Nie należący do żadnych	39	30	5	18	8	801

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Gdyby miał(a) Pan(i) powiedzieć, co Polska i Polacy przede wszystkim zawdzięczają Papieżowi, to którą z możliwości wybrał(a)by Pan(i):</i>					Liczba osób
	wzmocnienie religijności Polaków	podniesienie prestiżu Polski w świecie	obalenie komunizmu w Polsce	wysoki poziom moralny społeczeństwa	liczenie się z Kościołem przez władze państwowe	
Ogółem	23	38	17	4	18	938
<u>Płeć</u>						
Mężczyźni	22	37	20	4	17	448
Kobiety	23	39	14	4	19	490
<u>Wiek</u>						
Do 24 lat	34	32	16	5	12	99
25-29	22	38	8	1	30	118
30-39	23	41	15	2	19	208
40-49	18	40	18	5	19	164
50-59	23	35	26	4	12	136
60 lat i więcej	21	40	19	5	15	213
<u>Miejsce zamieszkania</u>						
Wieś	30	31	19	3	18	386
Miasto	18	44	16	4	18	552
<u>Wielkość miasta</u>						
Do 20 tys.	16	38	15	6	24	104
21-100	23	46	11	3	17	166
101-500	18	41	18	6	17	172
501 tys. i więcej mieszkańców	11	50	21	1	17	110
<u>Region</u>						
Środkowy (Warszawa)	29	33	18	3	17	151
Północno-wschodni (Białystok)	25	34	15	10	15	71
Północny (Gdańsk)	16	49	15	3	17	89
Południowy (Katowice)	23	28	21	3	24	163
Południowo-wschodni (Kraków)	24	46	20	3	7	147
Środkowo-wschodni (Lublin)	14	38	16	3	29	69
Środkowo-zachodni (Poznań)	25	41	12	4	18	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	18	41	17	3	21	113
<u>Wykształcenie</u>						
Podstawowe	29	32	18	3	18	386
Zasadnicze zawodowe	21	42	14	4	19	238
Średnie	17	41	18	6	18	249
Wyższe	12	57	18	0	12	65
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>						
Inteligencja, kadra kierownicza	4	64	18	5	9	55
Pozostali umysłowi	18	41	18	4	18	201
Pracownicy handlu i usług	21	43	12	3	22	68
Robotnicy wykwalifikowani	22	37	17	2	22	268
Robotnicy niewykwalifikowani	32	36	12	4	16	107
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	30	45	15	2	7	40
Rolnicy	29	26	26	3	15	145
Prywatni przedsiębiorcy	22	44	2	10	22	41
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>						
Wierzący i praktykujący regularnie	25	38	17	3	16	531
Wierzący i praktykujący nieregularnie	21	39	16	5	20	319
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	15	38	19	4	23	68
Niewierzący	20	30	25	0	25	20
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>						
Lewica	26	36	17	1	21	144
Centrum	22	40	14	4	19	405
Prawica	18	42	22	4	15	264
Trudno powiedzieć	35	27	18	4	16	118
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>						
Należący do:						
NSZZ "Solidarność"	16	36	28	4	16	100
Skupionych w OPZZ	15	37	12	5	32	41
Innych	28	28	28	0	17	18
Nie należący do żadnych	24	39	16	4	18	769

Tabela 3

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasady wynikające z prawa kanonicznego: celibat księży			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	53	35	12	996
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	53	35	12	476
Kobiety	53	35	12	520
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	51	34	15	106
25-29	47	42	11	126
30-39	49	41	11	216
40-49	51	39	10	175
50-59	57	29	13	143
60 lat i więcej	60	26	13	230
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	59	29	12	419
Miasto	48	39	12	577
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	44	43	12	108
21-100	53	35	12	172
101-500	47	37	17	180
501 tys. i więcej mieszkańców	49	47	4	117
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	51	35	13	164
Północno-wschodni (Białystok)	44	42	14	79
Północny (Gdańsk)	53	35	12	93
Południowy (Katowice)	49	39	12	175
Południowo-wschodni (Kraków)	68	19	13	155
Środkowo-wschodni (Lublin)	64	18	18	77
Środkowo-zachodni (Poznań)	48	47	5	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	47	41	12	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	58	29	13	416
Zasadnicze zawodowe	53	35	12	248
Średnie	47	41	12	262
Wyższe	46	47	7	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	33	52	15	58
Pozostali umysłowi	49	39	11	212
Pracownicy handlu i usług	52	42	6	71
Robotnicy wykwalifikowani	52	36	12	283
Robotnicy niewykwalifikowani	63	25	12	113
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	50	45	5	42
Rolnicy	64	21	15	160
Prywatni przedsiębiorcy	39	52	9	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	64	25	11	563
Wierzący i praktykujący nieregularnie	42	44	14	336
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	29	57	13	75
Niewierzący	23	77	0	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	43	49	8	146
Centrum	52	35	12	431
Prawica	56	32	12	275
Trudno powiedzieć	61	25	14	137
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	51	38	11	101
Skupionych w OPZZ	39	39	23	44
Innych	55	45	0	20
Nie należący do żadnych	64	34	12	819

Tabela 4

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasady wynikające z prawa kanonicznego: nierozzerwalność związku małżeńskiego			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	47	45	8	997
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	46	46	8	476
Kobiety	48	44	8	521
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	41	50	9	106
25-29	34	56	9	126
30-39	41	51	8	216
40-49	44	49	6	176
50-59	50	42	8	143
60 lat i więcej	62	30	8	230
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	50	42	7	419
Miasto	44	47	8	578
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	50	43	6	108
21-100	49	40	11	172
101-500	44	48	7	180
501 tys. i więcej mieszkańców	31	60	8	118
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	47	48	5	164
Północno-wschodni (Białystok)	57	35	8	79
Północny (Gdańsk)	34	58	7	93
Południowy (Katowice)	42	48	10	175
Południowo-wschodni (Kraków)	52	34	14	156
Środkowo-wschodni (Lublin)	51	39	10	77
Środkowo-zachodni (Poznań)	48	44	7	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	46	54	0	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	58	35	6	417
Zasadnicze zawodowe	42	48	10	248
Średnie	35	55	10	262
Wyższe	36	60	4	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	26	59	15	58
Pozostali umysłowi	37	54	9	213
Pracownicy handlu i usług	39	52	8	71
Robotnicy wykwalifikowani	49	43	8	283
Robotnicy niewykwalifikowani	54	40	6	113
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	52	43	5	42
Rolnicy	64	32	4	160
Prywatni przedsiębiorcy	27	59	14	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	58	36	6	564
Wierzący i praktykujący nieregularnie	36	52	12	336
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	20	73	7	75
Niewierzący	23	77	0	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	38	59	3	146
Centrum	44	47	10	431
Prawica	51	41	8	275
Trudno powiedzieć	59	35	6	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	46	48	5	101
Skupionych w OPZZ	45	39	16	44
Innych	65	35	0	20
Nie należący do żadnych	46	46	8	820

Tabela 5

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasady wynikające z prawa kanonicznego: zakaz utrzymywania stosunków przedmałżeńskich			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno powiedzieć	
Ogółem	26	56	18	991
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	21	62	16	473
Kobiety	31	50	19	518
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	7	74	19	106
25-29	13	75	12	126
30-39	19	67	14	214
40-49	24	63	13	174
50-59	36	41	23	143
60 lat i więcej	46	29	25	228
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	28	52	19	417
Miasto	25	58	17	574
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	32	49	18	108
21-100	26	54	19	169
101-500	18	64	17	180
501 tys. i więcej mieszkańców	26	62	11	117
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	36	52	12	164
Północno-wschodni (Białystok)	30	46	24	79
Północny (Gdańsk)	16	57	26	91
Południowy (Katowice)	15	65	19	175
Południowo-wschodni (Kraków)	28	52	20	155
Środkowo-wschodni (Lublin)	28	55	17	75
Środkowo-zachodni (Poznań)	29	57	13	134
Południowo-zachodni (Wrocław)	29	56	15	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	37	43	19	412
Zasadnicze zawodowe	19	70	12	247
Średnie	18	59	22	262
Wyższe	21	64	14	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	22	60	17	58
Pozostali umysłowi	21	57	22	212
Pracownicy handlu i usług	15	65	20	71
Robotnicy wykwalifikowani	23	62	15	282
Robotnicy niewykwalifikowani	33	48	19	111
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	33	64	2	42
Rolnicy	38	40	22	158
Prywatni przedsiębiorcy	20	66	14	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	35	45	20	561
Wierzący i praktykujący nieregularnie	16	66	17	333
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	13	77	9	75
Niewierzący	9	82	9	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	31	59	10	146
Centrum	23	59	17	430
Prawica	30	52	18	273
Trudno powiedzieć	26	47	27	135
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	23	64	13	100
Skupionych w OPZZ	20	66	14	44
Innych	40	55	5	20
Nie należący do żadnych	26	55	19	815

Tabela 6

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasady wynikające z prawa kanonicznego: zakaz stosowania środków antykoncepcyj- nych			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	21	68	11	991
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	20	70	10	474
Kobiety	22	66	13	517
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	8	89	3	106
25-29	13	80	7	126
30-39	19	77	5	214
40-49	17	72	11	175
50-59	26	57	17	143
60 lat i więcej	32	47	21	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	21	67	12	416
Miasto	20	69	11	575
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	21	65	14	108
21-100	19	71	10	170
101-500	25	62	13	180
501 tys. i więcej mieszkańców	14	80	5	117
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	22	73	5	164
Północno-wschodni (Białystok)	24	62	14	79
Północny (Gdańsk)	19	68	13	91
Południowy (Katowice)	20	67	13	175
Południowo-wschodni (Kraków)	16	66	18	154
Środkowo-wschodni (Lublin)	20	57	23	75
Środkowo-zachodni (Poznań)	33	64	3	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	12	78	10	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	26	56	18	412
Zasadnicze zawodowe	18	74	8	248
Średnie	16	78	6	261
Wyższe	19	76	6	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	19	78	3	58
Pozostali umysłowi	17	74	9	212
Pracownicy handlu i usług	31	56	13	71
Robotnicy wykwalifikowani	17	71	12	283
Robotnicy niewykwalifikowani	24	63	13	110
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	26	69	5	42
Rolnicy	26	55	19	158
Prywatni przedsiębiorcy	11	79	9	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	23	61	16	560
Wierzący i praktykujący nieregularnie	19	74	7	334
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	16	81	3	75
Niewierzący	9	91	0	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	23	70	6	146
Centrum	21	69	10	430
Prawica	22	67	11	273
Trudno powiedzieć	14	64	22	135
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	19	73	8	101
Skupionych w OPZZ	16	68	16	44
Innych	25	75	0	20
Nie należący do żadnych	20	68	12	814

Tabela 7

w procentach

Charakterystyka badanych	Zasady wynikające z prawa kanonicznego: zakaz przerywania ciąży			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno po- wiedzieć	
Ogółem	33	55	12	990
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	30	57	13	473
Kobiety	36	52	11	517
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	33	52	15	104
25-29	25	70	6	126
30-39	28	61	11	216
40-49	28	59	13	174
50-59	34	50	17	143
60 lat i więcej	47	41	12	227
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	36	51	13	414
Miasto	31	57	12	576
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	33	53	14	108
21-100	33	56	11	171
101-500	32	54	14	180
501 tys. i więcej mieszkańców	25	67	8	117
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	30	60	10	164
Północno-wschodni (Białystok)	38	48	14	79
Północny (Gdańsk)	26	58	16	93
Południowy (Katowice)	29	59	12	175
Południowo-wschodni (Kraków)	34	49	17	154
Środkowo-wschodni (Lublin)	37	48	15	75
Środkowo-zachodni (Poznań)	40	50	10	134
Południowo-zachodni (Wrocław)	33	60	7	116
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	41	46	13	414
Zasadnicze zawodowe	29	57	14	245
Średnie	27	63	10	261
Wyższe	26	66	9	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	24	65	10	58
Pozostali umysłowi	31	58	11	212
Pracownicy handlu i usług	30	56	14	71
Robotnicy wykwalifikowani	35	53	12	280
Robotnicy niewykwalifikowani	37	54	10	112
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	45	48	7	42
Rolnicy	36	47	17	158
Prywatni przedsiębiorcy	16	70	14	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	40	46	13	558
Wierzący i praktykujący nieregularnie	25	63	12	335
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	21	69	9	75
Niewierzący	0	95	4	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	27	65	8	144
Centrum	35	52	13	429
Prawica	32	57	10	275
Trudno powiedzieć	36	45	18	135
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	27	63	10	100
Skupionych w OPZZ	18	68	14	44
Innych	35	40	25	20
Nie należący do żadnych	34	54	12	814

Tabela 8

w procentach

Charakterystyka badanych	Aktywny udział księży w życiu politycznym			Liczba osób
	zwolennicy	przeciwnicy	trudno powiedzieć	
Ogółem	11	80	9	995
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	11	83	6	476
Kobiety	11	78	11	519
<u>Wiek</u>				
Do 24 lat	11	78	10	106
25-29	4	90	6	126
30-39	8	87	6	216
40-49	9	84	7	175
50-59	10	82	8	143
60 lat i więcej	20	66	14	229
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	11	78	10	418
Miasto	11	82	7	577
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	6	85	9	108
21-100	13	79	8	172
101-500	12	82	7	180
501 tys. i więcej mieszkańców	10	84	6	117
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	13	79	8	164
Północno-wschodni (Białystok)	11	77	11	79
Północny (Gdańsk)	11	81	9	93
Południowy (Katowice)	10	86	5	175
Południowo-wschodni (Kraków)	10	80	9	154
Środkowo-wschodni (Lublin)	17	70	13	77
Środkowo-zachodni (Poznań)	11	82	7	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	5	82	13	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	13	75	12	416
Zasadnicze zawodowe	6	87	7	248
Średnie	11	82	7	261
Wyższe	13	87	0	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	10	90	0	58
Pozostali umysłowi	12	82	6	212
Pracownicy handlu i usług	6	82	13	71
Robotnicy wykwalifikowani	8	85	6	283
Robotnicy niewykwalifikowani	9	82	9	112
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	0	88	12	42
Rolnicy	20	66	14	160
Prywatni przedsiębiorcy	9	82	9	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	14	74	11	562
Wierzący i praktykujący nieregularnie	7	88	5	336
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	1	92	7	75
Niewierzący	18	82	0	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	4	91	5	146
Centrum	11	81	8	430
Prawica	13	76	11	275
Trudno powiedzieć	12	78	9	137
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	18	74	8	101
Skupionych w OPZZ	7	89	4	44
Innych	30	60	10	20
Nie należący do żadnych	9	81	9	818

Tabela 9

w procentach

Charakterystyka badanych	Rozkład odpowiedzi na pytanie: <i>Czy uważa Pan(i), że Polska, jako kraj katolicki, powinna stawiać sobie za cel dążenie do odnowy moralnej Europy?</i>			Liczba osób
	tak	nie	trudno powiedzieć	
Ogółem	64	32	4	998
<u>Płeć</u>				
Mężczyźni	60	35	5	477
Kobiety	67	29	3	521
<u>Wiek</u>				
Do 24	64	31	5	106
25-29	59	38	2	126
30-39	53	43	4	216
40-49	64	31	5	176
50-59	66	29	5	144
60 lat i więcej	74	22	3	230
<u>Miejsce zamieszkania</u>				
Wieś	63	32	5	419
Miasto	65	32	3	579
<u>Wielkość miasta</u>				
Do 20 tys.	65	31	4	108
21-100	63	31	6	172
101-500	73	25	2	180
501 tys. i więcej mieszkańców	54	45	1	119
<u>Region</u>				
Środkowy (Warszawa)	64	31	4	165
Północno-wschodni (Białystok)	63	34	2	79
Północny (Gdańsk)	87	13	0	93
Południowy (Katowice)	67	30	3	175
Południowo-wschodni (Kraków)	56	38	6	156
Środkowo-wschodni (Lublin)	71	12	17	77
Środkowo-zachodni (Poznań)	61	38	1	135
Południowo-zachodni (Wrocław)	48	49	2	118
<u>Wykształcenie</u>				
Podstawowe	70	25	5	417
Zasadnicze zawodowe	67	29	4	248
Średnie	57	38	5	263
Wyższe	41	59	0	70
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>				
Inteligencja, kadra kierownicza	51	47	2	59
Pozostali umysłowi	56	42	2	213
Pracownicy handlu i usług	77	15	7	71
Robotnicy wykwalifikowani	63	33	4	283
Robotnicy niewykwalifikowani	71	22	7	113
Robotnicy najemni w rolnictwie i leśnictwie	62	38	0	42
Rolnicy	71	24	4	160
Prywatni przedsiębiorcy	52	41	7	44
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>				
Wierzący i praktykujący regularnie	69	26	5	564
Wierzący i praktykujący nieregularnie	62	34	3	336
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	41	54	5	76
Niewierzący	18	82	0	22
<u>Deklarowane poglądy polityczne</u>				
Lewica	47	49	4	146
Centrum	65	34	2	432
Prawica	71	25	3	275
Trudno powiedzieć	64	23	13	138
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>				
Należący do:				
NSZZ "Solidarność"	66	31	3	101
Skupionych w OPZZ	62	29	9	45
Innych	55	45	0	20
Nie należący do żadnych	63	32	4	820